

Antoni Casals Postils (Casserres 1891–1989)

Conegut com a Tom de Cal Serra, va ser elegit alcalde de Casserres a les eleccions del 12 d'abril del 1931 formant part de la llista d'ERC.

L'ensenyament de la vila, se'l distribuïen entre les monges dominiques (amb un local al costat de l'ajuntament), el mossèn (local a la rectoria) i un mestre nacional, que no tenia un local fix.

Al 1928 Josep Mas proposa la construcció d'unes escoles. La iniciativa no va trobar cap mena de suport ni per part de l'ajuntament ni de la gent del poble.

Antoni Casals, amb idees republicanes i d'esquerres, només entrar a l'ajuntament recupera la idea de construir unes escoles nacionals. Per aquest motiu patirà assetjament per part del poble; per part dels propietaris, que no volen vendre els terrenys perquè hi construeixin les escoles i del bisbe Comellas, fill de Casserres, que no era partidari de les escoles per no perdre el monopoli de l'ensenyament religiós a la vila.

L'ajuda a Casals vindrà per part d'algú de fora del poble, el Sr. Marc Viladomiu, que es va oferir a pagar l'edifici a canvi que l'ajuntament hi posés els terrenys. Va ser el mateix alcalde qui va vendre terrenys seus i del seu germà a l'ajuntament.

Marc Viladomiu (1871–1933)

Marc Viladomiu i Sanmartí neix a Viladomiu Vell l'any 1871. El seu avi era el fundador de les colònies Viladomiu Vell i Nou.

Marc Viladomiu Sanmartí contrau matrimoni amb Pilar Portabella Barrera l'11 de febrer del 1899. D'aquesta unió neixen Lluís (1900), Marc (1901), Josep (1903) i Manuel (1907).

Compra la veïna colònia del Guixaró a Joan Prat Sallés el 1929 on va construir l'escola.

L'any 1931 projectava construir les escoles del poble de Casserres, que es construirien a la sortida del poble anant cap a Puig-reig, i seria una mostra de gratitud al gran nombre de treballadors que cada dia es desplaçaven fins a les colònies de Viladomiu Nou i Guixaró.

El senyor Marc Viladomiu tenia molt clar que l'educació dels nois i noies de la gent treballadora no es podia descuidar. Per això tenia aquest afany de construir escoles, ja que creia cegament en aquell jovent, que representava el futur.

El 28 d'agost del 1932 s'inauguraren les escoles públiques de Casserres. Se'ls posà el nom de Marc Viladomiu (després de la guerra civil es deien Marcos Viladomiu) per ser la persona que va posar el capital d'aquesta nova construcció.

El dissabte 22 d'abril del 1933 moria a Barcelona a l'edat de 62 anys.

L'escola

Les escoles i cases de mestres es construïren en sis mesos.

El desembre del 1931 a Barcelona el Sr. Viladomiu entregà al Sr. Casals els plànols de les escoles elaborats per l'arquitecte Sr. Emili Porta Galobart. Es compromet a pagar-les íntegrament, amb dues condicions: que es construeixin a la carretera venint de Puig-reig i que ho facin obrers del poble. El gener del 1932 es realitza l'escriptura de la compra dels terrenys.

Són el Sr. Casals i el seu germà Ramon els qui han de vendre terrenys propis a l'ajuntament. Aquest ha de demanar un crèdit per pagar-los juntament amb el mobiliari escolar.

Es comencen a construir les escoles i el mes de maig es comença a construir la casa del mestre. El Sr. Viladomiu els concedeix un crèdit, sense interessos, de 15.000 pessetes.

El 28 de juliol del 1932 el Sr. Viladomiu fa entrega de l'escola al poble. A l'acte, només hi assisteixen cinquanta-vuit veïns, que decideixen posar el nom de Marc Viladomiu a les escoles i proclamar-lo fill adoptiu i predilecte del poble. A l'agost es compra el mobiliari.

El dia 28 d'agost, dia de la Festa Major, s'inauguren oficialment.

“A la Vila de Casserres a vint-i-vuit de juliol del 1932, el que sotasigna fa solemne donació a l'Ajuntament d'un edifici construït expressament per a destinar-lo a escoles de nens i nenes, conforme vaig prometre a la Corporació Municipal. No voldria que amb aquest acte vegéssiu ganes d'ostentació i remerciaments humans, ja que no em porta cap altre sentit al realitzar-lo que l'engrandiment d'aquest poble i que tots els nens i nenes puguin gaudir de locals sanejats i adequats per a portar a cap la seva instrucció que, d'arrelar-se a ells, farà que la població temps a venir en rebí els resultats que n'espero. Estic, doncs, més que satisfet que m'accepteu aquesta senzilla ofrena, prova palesa de la més bona intenció, en la seguretat que tots els vostres fills sabran trobar-ne, a no dubtar, uns resultats efectius. Així són els meus desitjos i la meua recta intenció.”

Marc Viladomiu (rubricat)

Fins al 1957 hi havia dues aules unitàries: una de nens i una altra de nenes, separades per una aula al mig destinada a biblioteca. És durant aquest any que es crea un parvulari i s'instal·la en aquesta aula.

Al 1965 l'ajuntament, davant de la congestió escolar, sol·licita l'ampliació de l'escola amb més aules, un menjador, la seva cuina i una altra casa per a mestres.

És en aquesta època quan es comencen a suprimir les escoles unitàries dels voltants: Sant Pau, Montclar, Colònia Monegal...

No és fins al 1967 que es comença a construir el que s'havia sol·licitat el 1965. La casa per a mestres haurà d'esperar. El nombre de mestres augmenta fins a quatre. Es canvia el nom d'escola Marc Viladomiu pel d'*Escuela Comarcal Graduada Mixta*. El primer director serà Justino Fernández, que crearà la biblioteca escolar i un parc infantil dins del pati.

L'alumnat va anar augmentant i amb la llei d'Educació General Bàsica (EGB) els nens es van distribuir per cursos i l'espai es va fer petit; es va arribar a una situació insostenible, l'espai on abans hi havia dues aules es va dividir en quatre, en una part del menjador es va fer una aula, s'impartia classe en l'actual despatx...

El 1989 l'alcalde Lluís Codina aconsegueix una nova ampliació de l'escola i es construeix un segon pis sobre les dues ales laterals.

Aquesta modificació s'inaugura el 13 de maig del 1990.

Princesa Làscaris

Després de la mort de Franco es perd el nom de "Escuela Comarcal Graduada Mixta". L'escola queda sense nom oficial i s'utilitza el de CP Casserres. L'any 1991 el

Departament d'Educació proposa al centre posar un nom propi a l'Escola. Es proposen diversos noms, es sotmeten a votació en el Consell Escolar i s'aprova per majoria el nom "CP Princesa Làscaris". Finalment en el DOGC del 27-12-1991 surt publicat oficialment aquest nom.

La documentació de l'època ens parla de Làscara, Làsquera o Ascara.

La família Làscaris era una gran família feudal bizantina coneguda des de finals del segle XI, que després del saqueig llatí de Constantinoble, actual Istanbul, assolí un relleu important i fundà l'imperi de Nicea el 1204; va governar del 1204 al 1261. Protegí les lletres i les arts per damunt de tot i patrocinà un autèntic renaixement cultural. El nom de Làscaris va passar després a la família Ventimiglia per mitjà d'Eudòxia, filla de Teodor.

Les cròniques no es posen d'acord per saber quina princesa va fer estada a Casserres; el que se sap amb certesa és que una o totes dues van ser-hi.

Eudòxia Làscaris va viure una llarga temporada a Casserres, en un palau situat a prop de Sant Pau, ja que era la sogra del comte de Pallars. Casserres pertanyia al gran feu berguedà pertanyent a la família del Comte del Pallars.

Segons les "Efemérides Bergadanas" Eudòxia era una senyora de caràcter altiu i revoltós, tenia tota la comarca esverada, els rumors s'escampaven i les males llengües deien que protegia els malfactors.

Lucrècia de Ventimiglia Làscaris, filla d'Eudòxia Làscaris, va fer estada a Casserres durant el seu trajecte cap al Pallars per casar-se amb el comte Arnau Roger I.

L'escola de la República

Les escoles Marc Viladomiu començaren a funcionar en temps de la II República Espanyola. Durant aquest temps l'ensenyança es va fer obligatòria i gratuïta. També es va recuperar l'ensenyament en català.

A l'escola d'aquella època estudiaven català i castellà, escrivien cartes i redaccions, els feien aprendre contes i poesies de memòria, matemàtiques, naturals, geografia, tenien un quadern de dibuix; a la tarda feien labors, ganxet, coixins, tapets pintats a mà, brodats..., comèdia com "El prat de les papallones" i cantaven cançons com "Les petites formiguetes", "Els segadors"...

Quan arribaven a l'escola es posaven la bata. Els alumnes seien en pupitres de dos en dos, el material el tenien sempre a l'escola, els més avançats seien a davant i els qui anaven més endarrerits seien al darrere. El mestre català, el Sr. Anglada, feia classe en una ala de l'escola i les altres dues mestres a l'altra.

Tenien un únic llibre, l'enciclopèdia, que recollia totes les assignatures. A l'hora del pati nens i nenes jugaven junts a bales, a cartrons, a arriscats...

Doña Asunción i la Srta. Maria eren les professores que vivien a la casa dels mestres. Les nenes anaven a buscar l'esmorzar de les mestres.

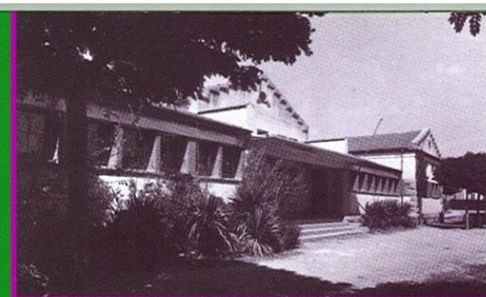
En aquesta època anaven a l'escola sense por.

Angeleta i Anita

L'escola de la postguerra (1940–1960)

Acabada la guerra, puja al poder Francisco Franco i l'ensenyament canvia totalment amb la Llei d'Ensenyament Primari. Aquesta etapa es basa en els

principis del "Movimiento Nacional" i els ideals de la religió catòlica. Són escoles unitàries dedicades a ensenyar a llegir, escriure i comptar. S'utilitza un llibre únic: les famoses enciclopèdies de 1r, 2n i 3r grau. L'ensenyament torna a ser en castellà.

Quan jo vaig anar a l'escola hi havia dos edificis, un per als nens i un altre per a les nenes; el del mig era la biblioteca, amb molt pocs llibres, aquí hi fèiem el pessebre, hi assajàvem el teatre i d'altres activitats.

Quan arribàvem al matí fèiem una fila els nens i una les nenes, el mestre hissava la bandera i cantàvem "Cara al sol", "Viva España" o altres cançons de l'època.

Anàvem a col·legi tots els dies de la setmana, fins i tot el dissabte. Les classes es feien en castellà i, si un dia preguntàvem una cosa en català, deien que no ens entenien.

A la classe fèiem dues files, les nenes grans a un costat i les petites a l'altre. Les alumnes més bones sèiem al costat de la mestra i així successivament. Les més grans, quan havíem acabat, ajudàvem les petites.

Els primers anys no hi havia llibretes ni llapis, teníem una pissarra i escrivíem amb carbonet, quan ho havíem fet ho esborràvem. Teníem un sol llibre, que es deia l'enciclopèdia, on hi era tot. Estudiàvem matemàtiques, bàsicament fèiem problemes, geografia, gramàtica i religió. Cada setmana venia el mossèn a fer-nos classe de religió i ens donava punts per haver assistit a missa. A la tarda, a la classe del mig, fèiem labors, ens ensenyaven a fer els primer punts: punt de cama, punt d'escapulari, punt de cadeneia, punt de fistó...; quan érem més grans, ja fèiem jocs de taula i llençols, cantàvem, fèiem comèdia, recitàvem poemes...

A l'hora del pati les nenes jugàvem a la part del darrere i els nens a la del davant; ho fèiem perquè el pati era molt més espaiós i així, als nois, els anava millor per jugar a futbol; les nenes jugàvem a bales, apreníem a ballar sardanes, cantàvem, jugàvem a gata, a tascons amb les capsas de llumins, també jugàvem a cartes, al parxís i al narro, a palet. També saltàvem a corda i cantàvem cançons com: "Tengo una muñeca vestida de azul", "Al pasar la barca", "Dicen que no tengo novio", "Camino al cementerio", "Al pasar por Sevilla"...

El mes de maig fèiem un altar amb la Verge i cada dia li portàvem flors, li resàvem i li cantàvem cançons.

Teníem molt de respecte als mestres, fins i tot por; però, malgrat tot, en la seva severitat hi vàiem molta bona voluntat, molta paciència, molt esforç. No ens donaven punts, però la més llesta era la que ocupava el lloc més proper a la senyoreta. Això era el que ens motivava.

Jo, de les senyoretetes, en tinc molt bon record; vaig tenir la Srta. Pilar, la Srta. Carme, la Srta. Margarita, la Srta. Ester; però la que més em va formar de cara a ser una dona va ser la Srta. Ma Teresa Gabarrós. Ens estudiava una a una, era molt pràctica, anava sempre al gra, a part de senyoreta volia ser sempre una bona amiga.

Jo tinc molt bon record d'aquests anys d'escola i per a mi va ser una experiència molt maca.

Antònia Sitjes

L'escola a partir dels anys seixanta (1960–1976)

A les acaballes del règim franquista amb l'aprovació de la Llei General d'Educació (1970) l'ensenyament a Primària es divideix en vuit cursos. S'utilitzen diferents llibres per matèries i cursos. Augmenta el nombre de mestres, als quals s'anomenarà professors, i n'hi haurà un per a cada dos cursos. A causa de totes aquestes modificacions, és una època de reformes en els edificis escolars per adaptar les instal·lacions a la nova llei.

Records de l'escola de Casserres o la generació dels últims bombatxos. Recordo que hi vaig anar que encara era molt petita. No sé si la primera, però una de les primeres mestres que vaig tenir es deia Isolina.

També recordo que vaig voler una enciclopèdia molt gruixuda de les que hi havia en aquella època, amb dibuixos del Viriato i tota la colla. Es veu que només la donaven als més grans, però vaig plorar i al final també me la van donar.

En aquella època anaven tots una mica barrejats pel que feia a les edats. Però quan érem més grans ens van posar per cursos. Això sí, nenes amb nenes i nens amb nens.

Els nens amb el Justino i les nenes amb la Celerina. Sis cursos diferents per a cada un d'ells; però en aquella època les coses eren diferents, perquè ni els nens ni els pares tenien el costum de protestar tant com ara. La Goretti em va dir que podia parlar del jocs a què jugàvem. Però, pensant-hi bé, jo no jugava gaire. Les pilotes em feien por. I en aquella època em pensava que era l'única persona del món que tenia por de les pilotes. Amb els anys, he anat coneixent gent a qui passava exactament el mateix.

El que sí que recordo és que fèiem gimnàstica amb uns bombatxos blaus horrorosos, que les generacions posteriors ja no van haver de dur. Segurament les del meu curs pertanyem a la generació dels últims bombatxos.

Hermínia Mas

L'escola de finals de segle (1976–1990)

Després de la mort de Francisco Franco, reneix la democràcia i amb ella l'Espanya Autònoma i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. A l'escola se segueix el pla de l'EGB. Les escoles comencen a estudiar llengua catalana: de mica en mica van anar arribant professors catalans i la llengua catalana va esdevenir la llengua d'aprenentatge.

Som de la quinta del 78; érem una quinta nombrosa, dels anys del baby-boom i suposem que dels "apagons", ja que érem més de vint. Nosaltres ja vam poder anar a la "guarderia", on ara hi ha l'actual dispensari. D'allà passàvem al parvulari i després fèiem l'EGB.

La nostra jornada començava a les nou. Arribàvem a l'escola, que era un espai obert, i entràvem a l'aula amb els altres alumnes del nostre curs; no la compartíem amb altres cursos, tal com passa actualment. Teníem mitja hora de pati, sortíem a les dotze i a la tarda hi tornàvem de tres a cinc.

Dels nostres anys d'escola en recordem moltes coses, algunes de molt bones i d'altres de no tant. Farem una pinzellada del que més ens ha marcat:

Les colònies, els tallers, alguna que altra bufetada, el "bullying" (que ja existia), el capellà i els petons a la mà, el trencacames, les truanes, el

Serni, la preparació de la nova biblioteca i de les aules noves, la preparació del viatge de 8è. (recollir ampolles i revistes, el conillet, els pastorets), els partits de futbol al pati, els festivals de final de curs al Kursaal, al local cultural o al pavelló, els dinars i les neteges de dents amb fluor, la inauguració de l'escola per la seva ampliació, els carnestoltes, el viatge de 8è. a Mallorca...

Al llarg de la nostra època estudiantil a l'escola de Casserres vàrem tenir molts professors, tots ens van influir, però segurament que tots recordem el Miquel de Cercs, la Montse Serra, la Teresa, la Rosa Virgili, la Concepció de català, el De la Fuente, el Lluís Badia, la Ma Antònia de música, la Begoña, la Teresa Conejo...

També vam viure el canvi de nom i vam passar a ser Escola Princesa Làscaris.

La nostra va ser una època de canvis, de la tradició a la innovació, de l'escola familiar a l'especialitzada i de la llibertat a la seguretat.

Va ser una bona època de la qual encara mantenim vius el record i els companys. Salut!

Alumnes del 78

Dels 90 a l'actualitat

Amb l'aparició de la LOGSE es modifica el sistema educatiu. S'organitza l'ensenyament primari amb tres cicles (Inicial, Mitjà i Superior), que consta de sis cursos en total, dos per cada cicle. Els nens i nenes marxen a l'institut de Puig-reig amb dotze anys després de cursar 6è. per començar l'ESO.

Els alumnes de sisè ens hem passat la major part de la nostra vida a l'escola; hem fet moltes coses, tantes que potser ja no ens en recordem. Som com una gran família, som tots amics tant dels nens com de les nenes, tant dels grans com dels petits. A la classe sempre hem sigut pocs i això fa que coneguem les mestres molt millor i elles, a nosaltres. De P3 a 6è. ens han ensenyat moltes coses per poder anar ben preparats a l'ESO.

Quan anàvem a P3 i P4 ja vam aprendre a escriure'ns el nom, a distingir els colors i també vam començar a comptar. A P5 ja escrivíem i llegíem una mica. A primer ens feien comptar i escriure fins al 100. A tercer i quart ja vam començar a fer sumes i restes portant-ne, multiplicacions, divisions i figures geomètriques. Al cicle superior ja fem divisions de tres xifres, multiplicacions, sumes i restes amb decimals. A sisè també fem treballs, llegim i treballem el diari, llegim llibres i un cop a l'any ve algun autor a l'escola. També treballem amb els ordinadors, a vegades ens filmen i ens posen a la WEB. Aquest curs hem fet un reportatge, que sortirà per la televisió de Berga, i moltes coses més. Les mestres ens fan treballar molt; ens ajuden, ens posen bastants deures (això no ens agrada gaire), però ho fan per nosaltres, pel nostre bé perquè aprenguem a ser autònoms.

També anem d'excursió i cada any de colònies per passar-ho bé i conèixer llocs diferents del nostre.

Des que érem petits a l'escola ens hem divertit sempre i ens ho hem passat bomba. Però a vegades també ens han castigat.

Els alumnes de sisè 2007

L'escola actual

Els canvis socials que s'han produït en els darrers anys, la globalització, la immigració, que ha modificat la diversitat social i d'alumnat que hi ha a les escoles, així com també els avenços en diferents àmbits de coneixement: la ciència i la tècnica i en l'àmbit humanístic, han fet que l'escola evolucioni i assumeixi nous reptes per preparar ciutadans adaptats a aquesta societat que canvia contínuament.

Aquests últims anys s'està fent un canvi important a les escoles, s'està avançant cap a una educació inclusiva, és a dir, una educació de qualitat per a tots i totes en contextos normalitzats.

L'educació ha d'ensenyar a gestionar la informació, a ser molt més crítics i a saber-nos entendre més entre nosaltres. És necessari educar en coneixements, actituds i valors humanístics. En l'actualitat la informació ens arriba per diferents mitjans (llibres, Internet, televisió...); aquest excés d'informació fa que haguem d'aprendre a seleccionar-la i treballar-la per transformar-la en coneixement significatiu. Hem d'aprendre a transmetre aquesta informació per via oral, escrita i audiovisual; hem d'aprendre a usar el llenguatge per als usos habituals i els diferents llenguatges existents: l'escriptura tradicional, llenguatges telemàtics, idiomes...

Hem de fer persones emocionalment madures i competents socialment, que sàpiguen estar bé amb si mateixes, amb els altres i amb l'entorn. L'educació hauria de servir per millorar la capacitat d'incloure els altres, de valorar-se positivament i de ser respectuosos.

Els alumnes han d'aprendre a treballar en gran grup, en petits grups i individualment. Les escoles hem d'ensenyar a treballar en equip, a escoltar quan els altres parlen, a decidir i a deixar decidir als altres, a afavorir que hi participi tothom, per a això estem utilitzant noves tecnologies de treball: treball cooperatiu, tutoria entre iguals, assemblees de classe...

També canvien els recursos materials i la manera d'organitzar-nos per educar i ensenyar. Emprem llibres de text, però utilitzem també altres materials per anar més enllà del llibre de text: diaris, llibres de la biblioteca, Internet... També afavorim la participació en l'escola de persones expertes en un tema que ens poden ensenyar sobre continguts que treballem a l'escola.

És a dir, eduquem tenint en compte els diferents escenaris educatius: família, escola, comunitat.

Tots som agents educatius. Sempre ha estat així. Un dels canvis és que ara comencem a entendre que qui educa no és només l'escola i la família, sinó que s'educa des de tots els escenaris en què ens movem: entitats esportives, ajuntaments, mitjans de comunicació i la comunitat en general educa o deseduca.

En tot cas cada vegada es veu més clar que l'educació ha de ser un projecte compartit entre tota la comunitat, un projecte comú. L'educació d'ara, l'hem de pensar entre tots, els docents, les famílies, l'alumnat i altres persones de la societat.

